

Eduskunnan talousvaliokunnan kuuleminen 8.10.2015

VTT:n asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy tuottaa kansainvälistä kilpailukykyä lisääviä tutkimuspalveluita yrityksille ja yhteiskunnalle innovaatioprosessin tärkeimmissä vaiheissa. VTT luo toiminnallaan edellytyksiä kasvulle, työllisyydelle ja hyvinvoinnille.

Soveltavaa huippututkimusta tekevänä tutkimuslaitoksena VTT:llä on keskeinen merkitys Suomen innovaatiotoiminnassa uuden liiketoiminnan synnyn mahdollistajana, yritysten kilpailukykyä edistäjänä ja teollisen uudistumisen tukijana. VTT:n osuus Suomen tutkimus- ja kehitysvolyymista on vain 4 %. Kuitenkin 36 % suomalaisista innovaatioista sisältää VTT:n osaamista. VTT:n rooli korostuu erityisesti yritysten liiketoiminnan kannalta keskeisissä teknologiainnovaatioissa, joista lähes puolet sisältää VTT:n osaamista. VTT:n osallistumisella yritysten tutkimus- ja tuotekehityshankkeisiin on tutkitusti positiivista merkitystä yritysten liikevaihdon kehitykseen ja syntyneiden työpaikkojen määrään. Keskeisten vientiyritysten liikevaihto on kasvanut keskimäärin 26 % sellaisten innovaatioiden jälkeen, joissa VTT on ollut mukana merkittävässä roolissa. Erityisesti tämä on nähtävissä pk-sektorin yritysten innovaatioprosessiin osallistuttaessa. Pk-yritysten liikevaihto on kasvanut keskimäärin 44 % silloin kun VTT:llä oli ollut merkittävä rooli innovaation synnyssä. Vastaavasti tuottavuus on kasvanut 21 % ja henkilöstön määrä 17 %.

Suomen T&K&I panostukset ovat nyt jyrkässä laskussa. Tutkimusrahoituksen vähenemisellä on negatiivinen vaikutus Suomen innovaatiokyvykkyyteen. VTT:hen jo kohdistuneet ja etenkin vuosien 2016 ja 2017 aikana kohdistuvat valtionavustuksen leikkaukset vaikeuttavat VTT:n toimintaa suomalaisen innovaatioarvoketjun keskeisenä osana. Myös Innovaatiorahoituskeskukseen Tekesiin kohdistuvat leikkaukset vähentävät VTT:n mahdollisuutta tuottaa tutkimus- ja innovaatiopalveluita Suomen kasvun tueksi. VTT on joutunut sopeuttamaan toimintaansa vuosien 2013 ja 2014 runsaita henkilöstövähennyksiä vaatineissa YT-kierroksissa. VTT:n henkilöstövolyyymi on laskenut noin 500 henkilötyövuotta vuoden 2012 tasosta.

Tutkimuslaitoksista VTT:n kilpaillun, eri lähteistä haetun rahoituksen osuus on huomattavan suuri. Valtionavustuksen osuus VTT:n kokonaisliikevaihdosta on alle 30 % ja yli 70 % rahoituksesta haetaan yksityiseltä sektorilta tai julkisista rahoituslähteistä kilpailun kautta. VTT:n saamasta valtionavustuksesta suurin osa käytetään vastinrahoituksena julkisiin tutkimushankkeisiin (Tekes, EU ja Suomen Akatemia). VTT on Suomen suurin toimija EU:n puiteohjelmissa ja kotiutti 23 % Suomeen tulleesta EU:n 7. puiteohjelman rahoituksesta. VTT:llä on lisäksi keskeinen rooli suomalaisten yritysten viemisessä puiteohjelma-hankkeisiin ja suomalaisten osanottajien verkostoimiseen on pyritty koko ajan tietoisesti panostamaan. Suomen julkisten tutkimusvarojen niukkenemisen myötä EU:n tutkimus- ja innovaatiorahoituksen merkitys kasvaa enenevästi. EU-rahoitusta, kuten myös muuta julkista kilpailtua tutkimusrahoitusta vastaan vaaditaan kuitenkin aina oma vastinrahoitus, jota ilman hankkeita ei voida hakea ja toteuttaa. VTT:n vastinrahoituksena käytettävän valtionavun pieneneminen vaikuttaa heikentävästi VTT:n kykyyn osallistua EU Horisontti 2020 hakuihin ja EU rahoituksen kotiuttamiseen.

Suomen kiristynyt taloustilanne ja vientiteollisuuden murros vaativat entistä tehokkaampaa ja päämäärätietoista tutkimus- ja innovaatiotoimintaa. Talouden ongelmista huolimatta on syytä huolehtia

kansallisen innovaatiotoiminnan perusedellytyksistä ja panostaa tutkimukseen sekä tuotekehitykseen riittävästi resursseja. Vientiteollisuuden murros vaatii ripeää uudistumista ja uudenlaisen, lisäarvoisen tuotantopohjan. Teollisuuden kilpailukykyä ja tuottavuutta voidaan kasvattaa uudistavien innovaatioiden avulla, mikä edellyttää kansallisia täsmäpanostuksia tutkimus- ja innovaatiotoimintaan.

Niukkenevien T&K&I investointinäkyminen aikana hallitusohjelman kärkihankkeet ovat kuitenkin mahdollisuus uuden kasvun käynnistämiseksi. Erityisesti Tekesiin kaavaillut uudet instrumentit, Challenge Finland ja Research Benefit instrumentit luovat VTT:lle mahdollisuuden hyödyntää osaamistaan ja toteuttaa rooliaan yritysten ja yhteiskunnan innovaatiokumppanina. VTT on myös erityisen kiitollinen hallitusohjelman kärkihankkeisiin kirjatusta, VTT:n biotalouden pilotti- ja demonstraatioympäristöön kohdennettavasta 5 M€ investoinnista. VTT:n Bioruukin kaltaiset teknologia- ja kokeiluinfrastruktuurit ovat välttämättömiä radikaalien innovaatioiden syntymiselle.

Suomi nousee osaamisella ja uudistuu innovaatioilla. Tähän tarvitaan VTT:tä.

Espoo 8.10.2015

Anne-Christine Ritschkoff
Tieteellinen johtaja
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy